

film POTŘETÍ A NAPOSLED?

V dějinách světové kinematografie nenajdeme mnoho případů, kdy by druhý film o též úspěšném hrdinovi byl lepší, nebo aspoň stejně dobrý prvního. Natož pak aby si třetí volné pokračování dobylo stejné uznání kritiky i diváků. Koneckonců, labužníci světa taky nijak zvlášť nevynášejí do nebe nastavovanou kaši. Ale stanou se podivuhodné výjimky, a třetí příběh agenta Jasona Bournea, který přišel o paměť, k nim patří zcela nepochybně.

Připomeňme si ovšem na úvod, že na začátku trojdielného „bourneovského mýtu“ byla kvalitní literární předloha: objemný román velmistra špiónážních příběhů Roberta Ludluma. Ten se také ještě těsně před smrtí stačil podílet na scénáři „trojky“, tedy Bourneovu memorandu – jakkoli prý jen tím, že schválil změny, jež filmaři oproti literární verzi požadovali. Režie se ujal Paul Greengrass, muž nadmíru vážený, jehož příběh o jednom z letadel 11. září se dočkal i oscarové nominace. Je nepochybné, že režisérův podíl na úspěchu a nesporných kvalitách třetího dílu trilogie je víc než podstatný. Zatímco scénář v řadě momentů sklouzne do klišé osvědčených běčkových příběhů, pak stavba filmu a způsob, jak jsou natočeny některé scény, představuje současnou špičku. A dokonce i James Bond by mladšímu kolegovi mohl poblahopřát!

První díl cyklu vznikl roku 2002 a jmenoval se Agent bez minulosti (režie Doug Liman), druhé pokračování natočil o dva roky později už Brit Paul Greengrass Bour-

neův mýtus – a dokázal úspěch jedničky dohnat a předejít. Samozřejmě, že výrazný podíl na úspěchu měl a má charismatický Matt Damon v titulní roli. Lehkost, s níž filmové vyprávění střídá atraktivní exteriéry světových metropolí i míst poněkud odlehlejších, působí velmi samozřejmě a navíc – uvěřitelně. Děj startuje v mrazivé Moskvě, hrdina je zraněn. Pak se přeneseme do samého centra CIA, kde nám Bourneovi kolegové nenásilně shrnou podstatu jeho příběhu – a pak už to jde ráz na ráz. Turín, Paříž, Londýn, skvěle natočená motokrosová štanice či honička po střechách v Tangeru... Agentova paměť se pomalu rozjasňuje, zprvu jen v malých záblescích, ale postupně v momen-

tech pořád podstatnějších a obsažnějších. Pravda zavede Bournea i diváky do New Yorku. Kde vše začalo, tam i příběh skončí. A finále je vskutku parádní, velkolepé a dokonale vymyšlené – a s úctyhodnou přehledností natočené a nastříhané – manévry v centru megapole. Velkoměsta velkoměst, jež v určitých detailech působí docela komorně a jedinec je v něm tak zranitelný...

Vlastně celý bezmála dvouhodinový film je natočen v úžasném tempu, kamerou takřka reportážní. Jako bychom příběh vracejícího se agenta sledovali v přímém přenosu... A taky naposledy. Ano, zdá se, že téma je vyčerpáno a Bourne se už nemá proč vracet – ale jestli bude úspěch zvláště veliký, producenti mohou změnit názor i realitu!

(jjv)

Foto Bontonfilm

televize Škodná divákům neuškodila

Být českou herečkou, budu si scenáristu televizní detektivky Škodná předcházet. Jen málo dramatických autorů dovede totiž napsat životnou ženskou figuru, nota bene pak v žánru, jenž bývá povětšinou pánskou doménou. Viktorín Šulc takové postavy napsat dovede, což ve své nové hře prokázal hned trojmo: pro Dašu Bláhovou napsal hezkou roli šéfký kriminalistického týmu, tvrdé a přitom v hloubi duše chápající a tolerantní, parádní kriminalistku pro Lucii Zedníčkovou – a možná nejplastičtější postavu pro Taťjanu Medveckou, jež své opičí láskou milující matce psychopatického gaunera vdechla skutečný život a uměřenou věrohodnost.

Ale, pravda, na těch třech ženských rolích by se hra neuhrála. Je tu pozoruhodná hlavní záporná role lupiče a postupně několikanásobného vraha, ztělesněného talentovaným Michalem Slaným, pozoruhodná studie zdecimovaného stárnoucího narkomana, jak ho hraje Vladimír Dlouhý, zamilovaný detektiv, kterého věrohodně hraje Petr Štěpán, či jeho táto vskokový vnímavý kolega v podání Oldřicha Vlacha, jehož metody se svou povitou pomalostí do dnešního světa rychlých zločinů zdánlivě už nehodí – ale svůj kus práce ještě spolehlivě odvede...

Ale Těch plastických postav je ještě víc. Víceméně všechny. K tomu ještě připočteme mluvné a neukecané dialogy, věrohodně natočené akční scény a reálnou stavbu příběhu. Ne náhodou je scenárista Viktorín Šulc redaktorem Kriminalistického sborníku a jeho reportáže ze světa zločinu už dlouhé roky patří k nejfundovanějším textům, jež lze v této exploatované (a nezdídky spíše plundrované) oblasti najít. A Česká televize se vzácně vytáhla i po stránce realizace: nešetřila, jak šetřívá, na nepravém místě, dala režisérovi Petru Kotkovi možnost vyjít z bran studia a natočit příběh převážně v reálech a exteriérech. Takže výsledný tvar je sice komponován pro obrazovky, ale možná by se ctí obstal i na plátně biografu.

Takto ale rozhodně nezapadne ani v přemíře importovaných kriminálních snímků a seriálů, jež se na diváky valí ze všech televizních kanálů, dnes a denně, ráno, v poledne i večer. Má v sobě šmrnc moderního filmařského jazyka, ale zůstává oběma nohama stát na české zemi a nezapomíná chvályhodně ani na koření, jež sluje od pradávného humoru. Klobouk dolů, tohle se zkrátka České televizi povedlo!

(jjv)

knihy KING ZNAMENÁ KRÁL

Americkému prozaikovi Stephenu Kingovi bylo sice letos šedesát (teprve nebo už?), ale ve svém výostném postavení má nepochybně právo rekapitulovat a vzpomínat. Má za sebou tolik světových bestsellerů jako málokdo – a jestli tedy osobně připraví almanach svých povídek z různých epoch svého tvůrčího života, má zájem čtenářů nepochybně zaručen. Takový povídkový soubor nedávno převedl do češtiny David Petrá a vydalo jej nakladatelství Beta – Dobrovský. A nejde o žádný levný paperback, nýbrž o pěkný objemný svazek v pevné vazbě, solidní výbor, který dává o autorovi a jeho povídkářském vývoji ucelenou představu. Čtenář v něm najde dvaadvacet příběhů, přičemž nechybí ani evidentně časopisecké příběhy, po americky zvané short stories, postavené na jednom nápadu a ozdobené překvapivou pointou, stejně jako rozsáhlejší prózy, jež by možná spíš zasloužily označit za novely. První příběh, povídku Obraz smrtky, napsal King v osmnácti letech, v létě před-

tím, než začal studovat na vysoké. Nejčerstvější, Balada o pružné kulce, vznikla roku 1983 – i ona má už tedy za sebou bezmála čtvrt století.

Druhá půle dvacátého století znamenala v zábavné literatuře konec vyhraněných žánrů

a jejich prolínání a symbióza jsou pro ni typické až podnes. A Stephen King v tom ohledu patřil k průkopníkům a odvážným spojovatelům, jak v románech, tak i v povídkách. Takže jeho příběhy v sobě pojí horor s thrillerem, někdy se najdou prvky klasické detektivky, jindy se námět rozehraje postupy hodnými sci-fi – a to vše namixováno v celek zkušenou autorskou rukou znamená napětí, spád a překvapení na závěr. K autorovým kvalitám připomeňme fakt, v Čechách obzvláště ceněný. Že totiž nezapomíná na humor, jakkoli dosti temných odstínů, a dovede jím pozoruhodně připravovat dramatické a děsivé situace.

Almanach Kingových povídek nese – podle jedné z nich – název Mlha. A kdo má rád kvalitní napínavé čtení, měl by právě teď zpozornět. King, jak asi ví každý, znamená český král – a v případě krále Stephena to platí opravdu!

(ěk)